

KOLMAS PÜHAPÄEV PÄRAST ILMUMISPÜHA AD 2022

Rm 1:16–17 (5Ms 10:17–21 või 1Kn 8:41–43; Mt 8:5–13)

16 [Sest]¹ ma ei häbene evangeeliumi, see on ju Jumala vägi päästeks igäuehele, kes usub, juudile esmalt ja siis kreeklasele.

17 Sest Jumala õigus on ilmunud evangeeliumis usust usku, nii nagu on kirjutatud: «Aga õige jääb usust elama.»

Sissejuhatus

Apostel Pauluse Kiri roomlastele on kirjutatud² ilmselt aastal 56 (või selle paiku) Kreekas, tõenäoliselt Korintoses, mis oli Pauluse Kreeka-misjoni keskuseks. Tegemist oli apostli kolmanda misjonireisiga, mille käigus ta kogus muuhulgas annetusi Jeruusalemma koguduse tarvis (vt nt Rm 15:25jj). Pauluse plaan oli pärast annetuste kohaletoometamist reisida Hispaaniasse, külastades teel ka Roomat (Rm 15:24.28).

Kiri roomlastele näitab, et kristlus oli selle kirjutamise ajaks juba Rooma jõudnud – millal, selle kohta andmed puuduvad, kuna kõnealune kiri ongi varaseim säilinud tunnistus kristliku koguduse olemasolust Roomas.

Traditsiooniliselt nähakse Rooma kirjas Pauluse õpetuse või kuulutuse kokkuvõtlikku esitlust, end seejuures tuleb märkida, et tegemist ei ole kõikehõlmava ülevaatega, kuna mitmed teistes kirjades käsitletud olulised teemad puuduvad kas täielikult või on antud edasi väga lühidalt. Paulus kirjutab roomlastele nii enda kui oma kirja esmaste adressaatide seisukohalt olulisimast.

Talle endale oli tähtis tutvustada Rooma kristlastele iseennast ja oma õpetust ning valmistada ette pinnast edasisele kuulutustööle. Paulus isegi otsekui vabandab Rooma kristlaste ees, ja seda kahel põhjusel: esiteks seetõttu, et ta ei ole juba varem nende juurde jõudnud, ei isiklikult ega kirjasõna kaudu (Rm 1:9–15), teiseks aga seetõttu, et neile kirjutamine ja plaanitav nende juurde tulemine näib olevat vastuolus tema põhimõttega «mitte kuulutada evangeeliumi seal, kus Kristust juba on nimetatud», et mitte ehitada «teiste poolt pandud alusele» (Rm 15:20).

Paulus ei taha näida pealetükkivana, pigem kutsub ta üles üksteise vastastikusele usus kinnitamisele: «Ma ju igatsen teid näha, et ma võiksin teile jagada mõnda vaimulikku andi teie kinnituseks, see aga tähendab: teie keskel leida üheskoos julgustust mõlemapoolse usu, teie ja minu oma varal.» (Rm 1:11j)

---

¹ EELK Kirikukäsiraamatu Lugemiste raamatus puudub siin eelnevate salvidega seost loov sõna γὰρ – «sest», «ju».

² Rooma kirja otseseks kirjapanijaks ei olnud mitte Paulus ise, vaid Tertius, kellele Paulus oma sõnumi dikteeris (Rm 16:22).

Kiri näitab, et apostlile olid teada ka Rooma koguduse probleemid, võib-olla isegi teatav lõhestatus, tõenäoliselt juutidest ja endistest paganatest kristlaste vahel. Seepärast näitab ta juba kirja alguses, et Jumala ees ei ole süüdi mitte ainult paganad, vaid ka juudid – isegi rohkem kui esimesed, kuna neile on antud Seadus ja nad on õppinud tundma Jumala tahtmist, ent siiski selle vastu eksinud. Vastukaaluks kutsub Paulus endistest paganatest kristlasi arvestama juutidega, kellele võib saada komistuskiviks endiste paganate suhteline vabameelsus mõningate kommete või kvaasireligioosete tavade puhul (vt Rm 14 arutelu söömise üle).

Kirja keskosa moodustavad kolm peatükki (Rm 9–11) käsitlevad põhjalikult Iisraeli ja kristliku koguduse vahekorda, kusjuures siin tuleb teravalt esile valu, millega Paulus vaatab oma rahvus- ja endiste usukaaslaste peale: «Ma räägin tõtt Kristuses, ma ei valeta, minu kaastunnistaja on mu südametunnistus Pühas Vaimus, et mul on suur kurbus ja südamel lakkamatu valu, sest ma sooviksin pigem ise olla neetud ja Kristusest lahutatud oma vendade heaks, kes on mu veresugulased, kes on iisraellased, kelle päralt on lapseõigus ja kirkus ja lepingud ja seadustik ja jumalateenistus ja töötused, kelle päralt on esiisad ja kelle seast Kristus on ihu poolest.» (Rm 9:1–5)

Pauluse vastus küsimusele, miks Iisrael on Kristuse tagasi lükanud ja kas Jumal on seepärast oma rahva hüljanud, on, et selle kõige tõelist põhjust teab üksnes Jumal, kelle nõuandjaks inimene ei peaks kippuma, ent selleski on varjul rõõmusõnum, kuna see annab paganaile võimaluse kuulda evangeeliumi ja saada päästetud, ning küllap Jumal kord pöörab taas ka Iisraeli südame ja saatuse.

Rooma kirja ülesehitus on üldjoontes järgmine:

- 1:1–17** sissejuhatus, tervitus, Kristuse evangeeliumi sõnastamine kirja peateemana;
- 1:18–2:20** Jumala õigus ja inimeste süü;
- 2:21–7:25** õigeksmõistmine usu läbi, lunastus ja lepitus Kristuses;
- 8:1–39** elu Kristuses ja Tema Vaimus;
- 9:1–11:36** Iisrael ja paganad;
- 12:1–15:13** lunastatute uus elu Kristuses;
- 15:14–16:27** kokkuvõte, lõpusõnad, tervitused, lõpuülistus.

Kiri roomlastele ei ole Pauluse esimene kiri, kuid on oma kaalukuse tõttu paigutatud tema kirjade hulgas alati esimesele kohale. Rooma kirja keskse sõnumi võib võtta kokku sõnadega: «Sest Jumal on kõik inimesed kinni pannud sõnakuulmatuse alla, et kõikide peale halastada.» (Rm 11:32)

Keelelisi märkuseid

Evangeeliumi – τὸ εὐαγγέλιον³ – sõna εὐαγγέλιον – «evangeelium», «hea sõnum», «rõõmusõnum» – tähistas algselt tasu hea sõnumi eest⁴, hiljem näiteks sõnumit sõjas saavutatud võidust. Paulus kasutab sõna εὐαγγέλιον Rooma kirja esimeses peatükis kolm korda, kogu kirjas kümme korda.

Vägi – sõna δύναμις tähendab «vägi», «võim», «võime».⁵

Päästeks – εἰς σωτηρίαν – sõna σωτηρία – «pääste», «päästmine» – tuleneb verbist σώζω – «päästma», «tervendama», «vabastama».

Kes usub – τῶ πιστεύοντι – sõna πιστεύω – «uskuma», «[midagi] tõeks pidama», «[milleski] veendunud olema», «[millelegi oma] usaldust panema» – tuleneb verbist πείθω – «veenma», «veenduma», «veendunud olema», «usaldama», «usalduma», «kuulda võtma», «uskuma».

Õigus – δικαιοσύνη – Paulus kasutab seda sõna Rooma kirjas kolmkümmend kuus korda.

On ilmunud – ἀποκαλύπτεται – originaali passiivset kõneviisi oleks õige tõlkida: «on ilmutatud», «avalikuks tehtud». Sõna ἀποκαλύπτω – «ilmutama», «avaldama», «teatavaks tegema» – tähendab sõnasõnalt «katet eemaldama».⁶

Evangeeliumis – ἐν αὐτῷ – sõnasõnalt: «selles» või «Temas».⁷

Usust usku – ἐκ πίστεως εἰς πίστιν – sõna ὄνα πίστις tuleneb verbist πείθω – «veenma», «veenduma», «veendunud olema», «usaldama», «usalduma», «kuulda võtma», «uskuma» – ja tähendab «usk», «usaldus», «veendumus», ka «usaldusväärsus»⁸. Paulus kasutab sõna πίστις Rooma kirjas nelikümmend korda.

³ *Textus Receptus* lisab, et tegemist on Kristuse evangeeliumiga: τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ – nii tõlgib Luther «des Euangelij von Christo» ja 1739. aasta Piibel: «Kristusse armo-õppetusest» ning 1939. aasta Suur Piibel: «Kristuse rõõmusõnumit».

⁴ Või «tasu rõõmuka teate eest», nagu August Annisti «Odüsseia» tõlkes (14,152).

⁵ Muuhulgas tulenevad siit ka lõhkeainet tähistav sõna «dünaamiit» ja elektrigeneraatorit tähistav sõna «dünamo».

⁶ Nagu ka ladina *revēlō*.

⁷ αὐτῷ on nii mees- kui kesksõost sõna αὐτός resp. αὐτό – «tema», «see» – daativi vorm, seega võib siin olla mõeldud kas evangeeliumi («seda») või Jumalat või Kristust («Teda») – eriti, kui eelnevas salmis lähtuda lugemisviisist «Kristuse evangeeliumi».

⁸ Nii võiks tõlkida ka: «[Jumala] usaldusväärsest/ustavusest [meie] usuks». Lutheri arvates tähendab väljend «usust usku» küll midagi muud, nimelt: «Aus dem angefangen schwachen glauben / fort in den starcken.» – «Alguses nõdrast usust edasi tugevasse.»

Nii nagu on kirjutatud – καθὼς γέγραπται – Paulus kasutab sarnast väljendit Rooma kirjas kuusteist korda.

Jääb...elama – ζήσεται – originaali tuleviku ajavormi oleks õigem tõlkida kas (vanapäraselt) «saab elama» või «peab elama» või lihtsalt «elab», nagu on tõlgitud ka Hab 2:4: «Õige elab oma usust.»⁹

Sisuline analüüs

Apostel Paulus alustab Kirja roomlastele selgitusega, miks ja millest ta kirjutab. Praktiliseks põhjuseks on soov ennast tutvustada ning seeläbi pinda valmistada juhuks, kui tal peaks kõigist takistustest hoolimata viimaks ometi õnnestuma kord ka ise Rooma jõuda (Rm 1:9–13).

Sisuliseks põhjuseks on aga vajadus nii Rooma kristlastele kui viimselt iseendale selgeks teha, miks Jumal on oma Poega läkitades ja inimkonda lunastades toiminud just nõnda – näiliselt otsekui oma valitud rahvast hüljates, nendega sõlmitud lepingut tühistades ja neile antud tõotusi murdes, tegelikult aga toimides kõigiti oma tõotuste kohaselt. Paulus jõuab äratundmisele, et Jumal on Iisraeli esmapilgul ülekohtuselt hüljates lasknud seeläbi saada avalikuks veelgi suuremal ustavusel ja õigusel: «Jumal ei kahetse ju oma armuande ega kutsumist. Sest otsekui teie tollal olite Jumalale sõnakuulmatud, nüüd on aga teie peale nende sõnakuulmatuse tõttu halastatud, nõnda on nüüd ka nemad muutunud sõnakuulmatuks teile osaks saanud halastuse pärast, et ka nende peale halastataks. Sest Jumal on kõik inimesed kinni pannud sõnakuulmatuse alla, et kõikide peale halastada.» (Rm 11:29–32)

Paulus on veendunud, et jumalik rõõmusõnum Kristusest Jeesusest, kelle ori ta on ja mille teenistusse ta on eraldatud, on mõeldud kõigile inimestele: «Ma olen saanud armu ja apostliameti, et äratada kuulekust usule Tema nime auks kõikide rahvaste seas... Ma olen nii kreeklaste kui umbkeelsete, nii tarkade kui rumalate võlglane.» (Rm 1:5.14) Seepärast on ta valmis kuulutama evangeeliumi ka Roomas asuvaile, vaatamata sellele, et ta üleüldiselt ei taha «kuulutada evangeeliumi seal, kus Kristust juba on nimetatud», et mitte ehitada «teiste poolt pandud alusele» (Rm 15:20).

Paulus kinnitab, et ta «ei häbene evangeeliumi» (Rm 1:16). Seda võib mõista samamoodi, nagu esimeses kirjas korintlastele: «Kuna maailm Jumala tarkuses ei tundnud Jumalat ära tarkuse abil, siis oli Jumalale meelepärane päästa selle narri kuulutuse kaudu need, kes usuvad. Sest juudid nõuavad tunnustähti ja kreeklased

⁹ ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεως ζήσεται on tõlgitud 1739. aasta Piiblis: «Agga se, kes usust õige on, peab ellama»; 1939. aasta Suures Piiblis: «Aga kes usust õige on, jääb elama». Taolisele tõlkimisvõimalusele on viidatud ka 1989. aasta Uue Testamendi joonealuses märkuses: «Kr. dikaios ek pisteos zesetai võib tähendada, et usust (s.t usu kaudu/tõttu) õige/õigeksmõistetud jääb elama või et õige jääb usust elama.»

otsivad tarkust, meie aga kuulutame ristilöödud Kristust, kes on juutidele ärrituseks ja paganaile narruseks, ent neile, kes on kutsutud, olgu juutidele või kreeklastele, on Ta Kristus, Jumala vägi ja Jumala tarkus.» (1Kr 1:21–24) Niisiis ei häbene Paulus ennast evangeeliumi pärast narriks teha – kusjuures see pole mitte ainult teoreetiline võimalus, vaid tõenäoliselt tema korduv kogemus.¹⁰

Seejuures loobub Paulus ise teadlikult inimlikult targana tunduda püüdvast kõnest (vrd 1Kr 2:1jj). Võimalik, et Paulus vältis absurdsena kõlava evangeeliumi mähkimist «mõistlikkuse» rüüsse, pidades meeles Issanda enda sõnu: «Kes iganes häbeneb mind ja minu sõnu selle abielurikkuja ja patuse sugupõlve ees, seda häbeneb ka Inimese Poeg, kui Ta tuleb oma Isa kirkuses koos pühade inglitega.» (Mk 8:38)

Küllap Paulus peab silmas sedagi, et ta ei häbene olla Kristuse ori, nagu ta ennast kirja esimeses salmis tituleerib. Jah, ta nimetab end ka apostliks, aga see orjast märksa auväärsem tiitel tuleb teisena ning tuleneb esimesest või on sellele allutatud. Paulus ei kirjuta mitte oma lugejaist kõrgemal asetsevana, vaid sellena, kes on nii Kristuse kui ka oma lugejate teenistuses, nende võlglane. Küllap ta mõistab ennast siingi nagu teises kirjas korintlastele Kristuse «sõjavangina», keda Jumal triumfikäigus endaga igale poole kaasa viib, et Kristuse võit ja selle suurus võiksid kõigile teatavaks saada (vrd 2Kr 2:14).

Evangeelium ei ole mitte ainult kuulutus Jumala päästvast väest Jeesuses Kristuses, vaid see on «Jumala vägi päästeks igäihele, kes usub» (Rm 1:16). Kuna «õige elab usust» (Rm 1:17), seisneb see vägi eeskätt selles, et evangeelium sünnitab usku: «Sest igäüks, kes hüüab appi Issanda nime, päästetakse. Kuidas nad siis saaksid appi hüüda Teda, kellesse nad ei ole uskunud? Aga kuidas nad saaksid uskuda sellesse, kellest nad ei ole kuulnud? Kuidas nad saaksid kuulda ilma kuulutajata? Kuidas aga saadaks kuulutada, kui ei olda läkitatud? Just nagu on kirjutatud: «Kui kaunid on nende jalad, kes kuulutavad head rõõmusõnumit.» Järelikult, usk tuleb kuulutusest, kuulutus aga Kristuse sõna kaudu.» (Rm 10:13–15.17)

Usk tähendab siin eeskätt usaldust Jumala ja Tema töotuste suhtes. Näitena taolisest usust või usaldusest toob Paulus veidi hiljem Aabrahami, kes sai paljude rahvaste isaks ja kellega Jumal tegi oma lepingu, mis on tõeliselt teostunud Jeesuses Kristuses, mitte tema tegude, vaid usu põhjal – vastupidiselt igasugusele «mõistlikule» lootusele: «Aabraham uskus, kui lootus näis olevat lootusetu... Ta ei kahelnud Jumala töotuses uskmatusena, vaid sai vägevaks usus, ülistades Jumalat ja olles täiesti veendunud, et Jumal on vägev ka täitma seda, mida on töotanud. Seepärast see arvestatigi talle õiguseks.» (Rm 4:18.20–22) Paulus lisab, et seda ei arvestatud õiguseks mitte ainult Aabrahamile, vaid kõigile neile, kes usuvad «Temasse, kes äratas surnuist üles meie

---

¹⁰ Vrd nt Ap 17:32: «Kuuldes surnute ülestõusmisest, hakkasid mõned pilkama.» ja Ap 26:24: «Aga kui ta nõnda enese eest kostis, ütles Festus valju häälega: «Sa jampsid, Paulus! Suur kirjatarkus on su jampsima pannud!»»

Issanda Jeesuse, kes loovutati meie üleastumiste pärast ja äratati üles meie õigekssaamise pärast» (Rm 4:23–25).

Õigus, millest Paulus kõneleb ning mis on rajatud usule ja millel omakorda rajaneb meie usk, on eeskätt Jumala, mitte inimeste õigus. Tuletame meelde, et Rooma kirja üheks ajendiks on Pauluse jaoks äärmiselt terav küsimus Jumala õigusest ja õiglusest. Kirja esimestes peatükkides vastandab ta Jumala õiguse inimeste ülekohtule ning näitab, et Jumal on nii inimesi süüdi kui õigeks mõistes alati õiglane, jagamata kellelegi mingeid päritolust või lepingulisest staatusest võrsuvaid privileege: «Sest Jumala juures pole erapoolikust. Kes teevad pattu Seaduseta, need ka hukkuvad Seaduseta, kes teevad pattu Seaduse all, neile mõistetakse kohut Seaduse järgi. Jumala ees ei ole ju õiged Seaduse kuuljad, vaid Seaduse täitjad, kes mõistetakse õigeks. Kui paganad, kellel ei ole Moosese Seadust, ometi loomu poolest täidavad Seaduse sätteid, siis ilma Seaduseta olles on nad ise enesele seaduseks, näidates seega, et seadusepärane tegutsemine on kirjutatud nende südamesse; ühtlasi tõendavad seda ka nende südametunnistus ja nende mõtted, mis järgemööda kas süüdistavad või vabandavad neid. Nii see ilmneb päeval, mil minu evangeeliumi järgi Jumal Jeesuse Kristuse läbi mõistab kohut inimeste saladuste üle.» (Rm 2:11–16)

Jumala õigus seisneb eeskätt Tema ustavuses: Jumal täidab oma töötused – isegi siis, kui need, kellele Ta on oma töötused andnud, teevad oma ülekohtuga kõik selleks, et need töötused ja nendel rajanev leping tühistada. Jumala ustavus ja Tema töötused ei sõltu inimestest, ei inimeste õigusest ja ustavusest ega ka nende ülekohtust ja truudusetusest. Jumalal on küll täielik õigus inimeste üle kohut mõista ja neid oma vihas nuhelda (Rm 3:5), kusjuures Paulus on veendunud, et «ei ole õiget, ei ühtainsatki» (Rm 3:10), ent see tõeline Jumala õigus, mida Paulus kuulutab, seisneb selles, et Ta, näidates inimestele täies karmis selguses kogu nende süüd ja sellest tulenevat hukkamõistmist, mõistab nad oma armust «päris muidu» õigeks, «lunastuse kaudu, mis on Kristuses Jeesuses» (Rm 3:24).

Jumala õigus on ilmunud evangeeliumis (võime samahästi öelda ka, et Jumala õigus on ilmunud Kristuses – vt vastavat keelelist märkust) «usust usku», «päästeks igähele, kes usub», sest «õige jääb usust elama». Väljendit «usust usku» on võimalik tõlgendada väga erinevalt, näiteks «mille usk, üksnes usk vastu võtab»¹¹ või «Aabrahami usust meie, kristlaste usku»¹². Siiski tundub tõenäolisem, et esimese «usu» puhul ei pea Paulus tegelikult silmas mitte inimese usku, vaid Jumala ustavust või usaldusväarsust – sõna πιστις tähendab mõlemat –, niisiis et meie usk rajaneb ei millelgi muul kui üksnes Jumala ustavusel. Veelgi enam, ka prohvet Habakuki tsitaati «õige jääb usust elama» võib tõlgendada kui «õige elab Jumala ustavusest», kusjuures ka siin nimetatud õigus ei

¹¹ Jukka Thurén, Rooma kiri. Tallinn 2001. Lk 30.

¹² *Ibid.* Lk 31.

ole mitte inimese, vaid Jumala oma. Jumal on see, kes teeb oma õiguse, oma ustavuse ja oma päästva väe avalikuks seeläbi, et mõistab meid, ülekohtuseid, oma armus õigeks ning kingib meile nii usu, elu kui päästelootuse.

Prohveti Habakuki raamatus, mida Paulus tsiteerib, ütleb Issand vastuseks prohveti kaebusele, et Jumala rahvas on oma ülekohtu ja ustavusetuse tõttu määratud hukkuma, muuhulgas: «Vaata, kes on ülbe, selle hing ei jää temasse, aga õige elab oma usust! Aga veel enam: viin on petlik – ei jõua sihile hoopsele mees, kes avab nagu haud oma kurgu ja on täitmatu otsekui surm, kes korjab enesele kõik paganad ja kogub enese juurde kõik rahvad... Jehoova on oma pühas templis, Tema palge ees vaikigu kogu maa!» (Hab 2:4j.20 – 1968. aasta tõlge) Siin on selgelt vastandatud ühelt poolt ülbus ja enesekindlus ning teisalt lootus Jumalale ning enda tingimusetu ja alandlik usaldamine Tema armu hoolde.

See ongi Pauluse kätte usaldatud evangeelium ja selle vägi: et nüüd on «ilma Seaduseta saanud avalikuks Jumala õigus, millest tunnistavad Moosese Seadus ja Prohvetid, see Jumala õigus, mis tuleb Jeesusesse Kristusesse uskumise kaudu kõigile, kes usuvad» (Rm 3:21j). Juudi ja kreeklase erinevuseks on ainult see, et esimestele kuulutatakse evangeeliumi enne teisi – oma ülekohtu tõttu hukkamõistetuna vajavad Jumala armu läbi õigeksmõistmist aga mõlemad ühtviisi.

Jutluseks

Ilmumisaja kolmanda pühapäeva teemaks on EELK Kirikukäsiraamatu järgi «Jeesus äratab usule». Pühapäeva sissejuhatuses märgitakse, et Jeesuse avalik tegevus on alanud ning Ta ilmutab õpetades ja haigeid parandades oma jumalikkust, äratades nõnda usku Temasse kui kõigi inimeste aitajasse ja päästjasse sõltumata nende rahvusest.

EELK Kirikukäsiraamatu lugemiskava järgi on esimese lugemisaasta Vana Testamendi lugemiseks kas 5. Moosese raamatu kinnitus (5Ms 10:17–21), et Jumal teeb õigust ja armastab inimesi erapooletult, või lõik Saalomoni palvest Jeruusalemma templi pühitsemisel (1Kn 8:41–43), milles kuningas palub, et Issand vaataks oma armus ja halastuses mitte ainult Iisraeli rahva, vaid ka Tema poole pöörduvate võõramaalaste peale.

Esimese lugemisaasta Evangeeliumiks (Mt 8:5–13) on Kapernauma väepealiku teenri tervendamise lugu, milles Jeesus seab Rooma ohvitseri usu ettepoole oma rahvuskaslaste omast: «Tõesti, ma ütlen teile, nii suurt usku ei ole ma leidnud Iisraelis ühelgi! Ma ütlen aga teile, et paljud tulevad idast ja läänest ning istuvad lauda Aabrahami ja Iisaki ja Jaakobiga taevariigis, Kuningriigi lapsed aga tõugatakse välja kaugele pimedusse, kus on ulgumine ja hammaste kiristamine.»

Vana Testamendi lugemiste ja Evangeeliumi rõhuasetus on selgelt jumaliku pääste universaalsusel: Jumal töötab oma armu ja abi kõigile, kes on Tema ees siirad ja õiged. Epistel lisab olulise rõhuasetusena mitte otsesõnu väljaöeldud, aga selgelt kirjutatu taustal oleva küsimuse, kes siis ja kas üldse keegi on Jumala ees õige. Apostel Paulus vastab sellele küsimusele Rooma kirjas tingimusetu eitusega: ei, mitte ükski inimene pole Jumala ees õige, vaid «kõik on pattu teinud ja ilma jäänud Jumala kirkusest» (Rm 3:23). Ainus, millele inimene saab toetuda, on Jumala õigus, mis saab avalikuks ja teostub mitte hukkamõistmisena, vaid armust õigeksmõistmisena Jeesuses Kristuses, meie Issandas ja Õnnistegijas. Usk sellesse rajaneb Jumala ustavusel – nii on Jumal teinud kõik selleks, et mitte keegi ei hukkuks, vaid et Kristuse evangeelium, mille Ta on usaldanud ka oma orja Pauluse kätte, saaks päästeks ja igaveseks eluks kõigile, kes on valmis loobuma lootmast iseendale (vrd Hab 2:4j) ning elama üksnes usust.

Jutluse võib ehitada üles näiteks järgmiste punktidenä:

1. Kinnitades, et ta «ei häbene evangeeliumi», tunnistab apostel Paulus ennast täielikult Kristuse ja Tema evangeeliumi teenistuses olevaks. Tal ei ole teist isandat peale Kristuse Jeesuse, tal ei ole mingit muud ülesannet kui kuulutada rõõmusõnumit jumalikust päästest Jeesuses Kristuses, tal ei ole muud õigust ega muud elu kui see, mis rajaneb Jumala õigusel ja ustavusel. Paulus teab, et juudina võiks ta teiste juutide kombel pidada ennast Jumalale paljudest teistest lähemal olevaks, kuid ta ei tee seda – vastupidi, ta on kindel, et nii, nagu kõik inimesed on oma ülekohtu tõttu Jumala ees süüdi ja Tema aust ilma, nii tahab Jumal kinkida oma pääste ühtviisi kõigile inimestele, «juudile esmalt ja siis kreeklasele».
2. Jumala õigus, mis on evangeeliumis (või Kristuses) avalikuks saanud, seisneb selles, et Ta on ustav ja jääb ustavaks – isegi siis, kui inimesed Talle truudust murravad. Jumal ei tühista oma töötusi ega võta neid tagasi, vaid kasutab isegi oma rahva kangekaelsust ja paadumust selleks, et teha midagi uut ja senisest veelgi suuremat: Ta kingib oma pääste kõigile kuni ilmamaa äärteni.
3. Jumal mõistab õigeks kõik need, kes loobuvad lootmast iseendale ja annavad ennast usalduses Tema armu hoolde. Nii saab Jumala ustavusest ja usaldusväärsest meie usk ning Tema õigusest meie õigus. Meil ei ole kiidelda muust kui Jumala armust ja päästest, sest üksnes sellest me elame. Kahtlemata ei tähenda see, nagu võiks inimene Jumala armu ja heldust kuritarvitada – selle juurde tuleb Paulus veidi hiljem, kinnitades: «Ja miks siis ei ole nõnda, nagu mõned mind teotades räägivad, et mina ütlevat: «Tehkem kurja, et sellest tuleks head!» Niisuguste nuhtlus on õige.» (Rm 3:8) Siiski võime öelda, et Jumal on valmis armastusest meie vastu riskima isegi sellega – viimse eesmärgiga, et «otsekui patt on kuningana valitsenud surma abil, nõnda valitseks armgi kuningana õiguse kaudu ja viiks igavesse ellu Jeesuse Kristuse, meie Issanda läbi» (Rm 5:21) ning me arvestaksime endid «olevat surnud patule, aga elavat Jumalale Kristuses Jeesuses» (Rm 6:11), sest «õige jääb usust elama» (Rm 1:17).